

Szerkesztőbizottsági tagok: Acs Károly, Herceg János, Majtényi Mihály, O.ajos Mihály, B. Szabó György Felelős szerkesztő: Majtényi Mihály

SZIRMAI KÁROLY:

Viharban

— És most — fejezi be bíráló szavait a magas, szőke, komoly oktatótízt — négy óráig szabadok vagytok. Tanulmányozzatok ezalatt a V—SV—I—V légi háromszög útvonalát. — Vigyázz! Oszolj!

A pilótanövendékek, akik eddig a forrón tűző júliusi nap sugarai elől az egyik gép szárnya alá húzódtak, az utolsó szóra elszéledtek s ment ki-ki a dolga után.

Tahy László, az egyik magyar fiú letelepszik az árnyékba s tanulmányozni kezdi a térképet. Közben bosszankodik, hogy miért kell ilyesmire fecsérelnie idejét, holott a magasból már minden tornyot és fát jól ismer. Amint eszi magát, a közeli hangszóróból egyszerre a nevét hallja:

— László növendék jelentkezzék a navigációs teremben!

— Mi az, máris?

Órájára néz: 11 óra 30.

De a parancs parancs. Feláll, elsiet, jelentkezik.

— László, 11 óra 45-kor startolsz a Tiger-Moth-tal, végigrepülöd a V—SV—I—V háromszöget — mondja az oktatótízt.

Gépét már tolják is ki a hangárból. A fiú elsiet a meteorológiai állomásra a prognózisért. Azonnal olvasni kezdi. Felszisszen, midőn a következő részhez ér:

»...Alacsony légnyomások övében vagyunk. A magas légnyomás középpontja nyugaton van s erős felhősödést okozhat SV—I között.«

De megnyugszik, mikor ezt olvassa:

— A felhők bázisa 2 000 méter.

Tahy László középtermetű, izmos, arányosan fejlett fiú, szépen domborodó homlokkal. Mielőtt beül a repülőgéphez, gondosan beöltözik. Mert, bár idelelni pokolián perzsel a nap, odafönn hidegtől vacog a fog. Végül felrángatja a selymes tapintású, szürkés-sárga kezes-lábas pilótaöltönyt, s idegesen csukogatja a cipzárat.

— Gyere csak, Miloje — szólta oda a szerelőnek — segíts felcsatolni az ernyőt.

Mután felrángatta hűséges társát, az ernyőt, felkapaszkodik a dohogó motorral váró haragzöld Tigerbe. Bár tudja, hogy nem jól teszi, csak lazán köti le magát, abban a hiszemben, hogy sima repülés lesz. Minek szerezzen hát magának fölös kényelmetlenséget? Benyomkod — előírásellenesen — a térképtartóba egy tábla csokoládét és egy marék kockacukrot, majd lassan előrenyomja a gázkart, hogy ellenőrizze a műsze-

reket. Az eddigi csendes, dohogás most mindent betöltő dübörgéssé erősödik, s a féktuskókkal lefogott gép úgy remeg minden porcikájában, mint egy lépányvázott óriási szitakötő. Tahy megnyugodva leveszi a gázt. A mótordübörgés dűrűzsolássá csendesedik. Odainti a mechanikust:

— Sztévó, a gyorsaságmérő pontos-e?

— Hazudik, Laci, néhány kilométerrel, de aránylag keveset.

Laci int, mire a futóművek elöl eszedik a féktuskókat. Újra gázt ad, a gép lassan hintázva kigördül a betonkifutóra, odaér a startvonalhoz. A startőr felemeli a kék zászlót: szabad az út!

A gázkart előrenyomja, a mótör feldübörög, a fokozódó gyorsulás Tahyt benyomja az üléské. A gép balra akar kitérni, de a jobb láb nyomása az oldalkormányon visszaigazítja.

A rohanás mindjobban fokozódik, a gép párhuzamosan száguld a betonkifutó fehér szalagjával. A rázkódás lassú ringásba megy át, a repülőgép elhagyja a földet.

A mélyből fölfehérlenek a repülőtér épületei. Méltóságos komorsággal állnak a hangárok.

11 óra 55-kor Tahy beveszi a 245°-os irányvonalat SV felé, s bekapcsolja a rádiót.

— Itt Sirály 1, itt Sirály 1 — mondja.

A gép elhagyja a repülőtér légterét s az előirt sebességgel és magassággal SV felé dűbörög. Az ég részben derült. Tahy kb. 4.000 méter magasságban »fracto cumulus«-okat észlel s maga előtt, a távolban egy hatalmas felhőtömeget. Valószínűleg »cumulus congestus«, ami elfojtott káromkodást vált ki belőle. Ma verejtékes napja lesz — érzi.

Alatta, 1.500 méter mélyen, aranyló tarlók s zöld kukoricatáblák suhannak visszafelé. Pazar színváltozatok gyönyörködtetik. Messze délen a Duna csillog, keleten, oldalt a távolban, a Kárpátok kéklenek.

A mótör megnyugtatóan dűbörög, néha egy-egy légáram löki meg a jobb vagy bal szárnyat. Tahy kényelmesen dolgozik a kormányon. Minden jó volna, ha nem aggasztanak az előtte komorló felhők.

Kötelességszerűen ellenőrzi műszerei állását, számításokat végez. Mintapontossággal szeretné kiérdemelni oktatója elismerését, aki láthatóan megbízik benne.

De mi ez?

A gép hirtelen-váratlan megrázkódik, mint a lovasától szabadulni akaró mén s felhőrongyok suhannak el mellette, holott a bázis magassabban fekvő.

Tahy nem érti a dolgot. Átnéz a balszárny felett, s az eléje táruló kép meghökkeneti. Komor, fekete falat lát. Ijesztő, otromba felhőszörnyek közelednek fenyegetően.

Azonnal vevésre kapcsolja a rádiót, s várja a repülőtér utasításait. Recsegésen, ropogáson, süvöltésen keresztül hallja:

— Sirály1, itt... a...

Azután mindent elnyom az ismét felhangzó recsegés, ropogás, majd néhány elmosódó utasítás a levegőben levő többi gének, s újra az előbbi fülsüketítő zaj.

A fenyegető felhőfal közben előbbrenyomul, s a gép mellett mind gyakrabban suhannak el felhőrongyok. A nap is elsötétül pár pillanatra. Tahy nem tudja, mitévő legyen. Visszaforduljon-e vagy folytassa útját? Az előbbiről azonban már elkésett, mert a balfelől előrenyomuló felhőfal a háta mögé került. Szabadulás már csak a román határ felé marad, de oda nem, százszor nem!

Ebben a kétségbeejtő helyzetben végre megérti a repülőtér utasításait.

»Villámokkal, nem várt viharfelhő húzódik északkeleti irányban, Sirály 1, itt... a Duna... leszállni az E-i volt német repülőté...

A szó végét fülsüketítő recsegés-ropogás nyomja el.

Egymásután kétszer kékes-fehér villanás. Ijesztően kivilágosodik szakadékaival az egyik felhővölgy, majd fehér gomolyba szalad a gép.

Most érzi Tahy, milyen hasznos a sokat szidott, ócsárolt vakrepülés. Mert a levegőtér teljesen eltűnik, s a Tiger végeláthatatlan, sűrű, fehér párában rohan tovább. Azután egyszerre paskoló zápor roppan a Plexüvegen, mint szaporán pattogó gépfegyvergolyó.

Tahy sietve számol: az E-i repülőtér dél felé tíz perc.

A gép most hirtelen kibukkan a felhőkből, a nap vakítóan sugárzik. Odalenn szélvihar tombol, rohanó porfelhőt söpör az útján. Távolban, jobbra: leomló esőfüggöny. Felette: gyönyörű színekben ívelő szivárvány. A szárguldo esőfüggöny most faluhoz ér, s a fehéren villogó házak sorra eltűnnek. Alant, a mélyben az első szélroham után ünnepi csend, az aranyfoltokkal hintett smaragdyetések mozdulatlanul várnak.

Tahy a távolba mered, ahonnan komoran tárajlik fel egy szédítően magas, fekete felhőfal. Úgy érzi, nem kerüli el sorsát, s nemsokára olyan élményben lesz része, amilyennel csak öreg pilóták dicsekedhetnek.

A fekete fal éles, egymásnak felelő villanással közeledik. Odalenn újra eszeveszett kavarodás támadt, s a rohanó szélvész állandó irányt vesz. Tahy csak azon csodálkozik, hogy gépe magasságában még nyugodt a levegő.

Odalenn a vetéseket egyre jobban kartácsolja a homlokszél. Most eltűnik a föld, eléjenyomuló felhőfoszlányok elveszik a kilátást. Tahy órájára néz, ötvennégy perce van már a levegőben.

Ekkor váratlanul felágaskodik a gép. Minden ízében hatalmasan megrázkódik, lenyomja fejét, átbillen a jobb szárnyra, utána a balra, majd hirtelen megtorpan, mintha meghökkent volna valamitől. Köröskörül minden sziszegéssé, süvöltéssé, recsegéssé erősödik. Tahy ráriadt, hogy halálos veszedelemben forog.

Most vezekél azért, mert nem kötözte le magát jobban. Hol a hevederen lóg, hol nyekkenve, az ülésbe vágódik, mert a bizonytalan masszában rohanó, táncoló gép ide-oda dobálja.

Bár a sebességmérő 250 kilométert mutat, Tahynak úgy tetszik, hogy egy helyben áll.

A Tiger hol felemelkedik, hol lemerül, közben balfelől éles, citromsárga villanás, azután a mótordübörgést is túlharsogó recsegés.

Tahy szidja magát, mert nem tud eléggé uralkodni érzékein. Idegei pattanásig feszülnek: A műszertábla zöldeskék színben ragyogó, foszforos műszerei táncot járnak a szeme előtt.

Most — felüvöltő fájdalom! — feje nekivágódik a műszertáblának, szeme csillagokat hány, úgy érzi, ornyerge összetört, szétlapult. Fejében elviselhetetlen nyomás, a műszereket csak homályosan látja.

Életöszönétől hajtva, megfeszíti a láb kormányt, a magassági kormányt két kézzel markolja, s folyton csak arra gondol, hogy nem szabad öntudatát elvesztenie, mert akkor vége.

Bár agya kegyetlenül zúg, hirtelen kapcsolással megállapítja, hogy ilyen felhős, viharos időben lehetetlen az E-i repülőtérre leszállania. Ezt

az utasítást csak azért adhatták, mert nem ismerték a helyi meteorológiai viszonyokat. Durván beletapos a lábormányba, s a gépet jobb felé csúri: vissza! Maradék üzemanyagával, hátszéllel, még hazakerülhet.

A légszavar dühösen szaggatja a szürkés-fehér masszát, a motor dübörög, mint egy óriási acélkereplő, a merevítések sírnak, füttyülnek, visítognak. Tahy, a fiatal növendék, életéért harcol. Jobbkeze görcsösen szorítja a magassági kormányt, baljával megkísérli beállítani a rádiót. Hasztalan, teljesen el van vágva a világtól.

A gép ismét megbokrosodik, s Tahy újra nekivágódik fejével s orrával a műszertáblának. Ugyanaz a szemet szikráztató, csillagot hányó fájdalom.

Nem, nem szabad elvesztenie eszméletét, élni akar, élnie kell!

Most hirtelen benépesül a kabinja megelevenedő, ide-odaröpködő testekkel. A csokoládé és kockacukor kiszabadul a térképtartó börtönéből s bajait tetézve, bombázni kezdi. Tahy dühében fogait csikorgatja s átkozza magát meggondolatlanságáért.

Lerántja szemüvegét, hogy legalább a szemét védje az ide-odavágódó, éles tárgyaktól, balkezével pedig addig kapkodja veszedelmes ellenségeit, míg ki nem hajigálja vagy szájában el nem tűnteti őket. A helyzet annyira komikus, hogy hangosan elneveti magát, de nevetése inkább keserű.

Közben a merevítésekbe még jobban belekapaszkodik a szél, és sírása, füttyülése, visítása mind magasabb hangrégiókba csap át. A gép pedig állandóan remeg, rázkódik, mintha valami nem volna rendben. Bár Tahy agya az ütésektől és megerőltetéstől kábult, megkísérli felfogni, hogy ez mit jelent. De amint ránéz a bomlottan körbeforgó variométerre, egyszerre megérti.

A gép zuhan!

Tahy magához rántja a magassági kormányt, mire fülsüketítően felüvölt a légszavar. A fiú beszorul az ülésbe, szemei előtt feketén tancoló karikák jelennek meg. Mint hasonló helyzetben annyi más pilótán, rajta is elhagyatottság vesz erőt, s úgy érzi, nincs értelme a természet erői ellen folytatott harcnak. Leghelyesebb, ha hátradől, lehunyja szemét, s várja, míg az eleresztett gép nekivágódik a földnek, s hatalmas recsegéssel és robbanással végkép megszabadítja a mindent betöltő, undorítóan nyálkás, szürke anyaggal való reménytelen küzdelemtől.

De mi történt?

Hirtelen valami változást vesz észre. Mintha a műszerek nyugodtabbak lennének s a légszavar is nyugodtabban hasítaná a ragacsosan tapadó, szürke masszát.

A Tiger permetező esőben száguld előre. Tahy alig lát valamit, de a dobálás szűnik, s ez megnyugtató. Lejjebb ereszkedik a géppel, mert ha műszerei és számításai nem csalták meg, a repülőtérnek a közelben kell lennie.

Kimeresztí szemét — lejjebb! Még lejjebb! — Beteges vágy fogja el, hogy mielőbb megpillantsa a földet, melytől már csak 150 méterre van. Végre!

Alatta házak suhannak el, valószínűleg R. falucska, — a V-i repülőtér nem messze van tőle.

De reménykedését csüggedés váltja fel. Háttha irányt tévesztett, háttha Románia fölé került, akkor pedig... S eszébe jut S. oktató esete, aki eltévedve, kényszerleszállást hajtott végre, s az udvarias szomszéd úgy lezárta, hogy hét napig még levegő is alig jutott hozzá.

Ily gondolatok közt vezeti gépét, mikor észreveszi, hogy az eső egyre jobban erősödik. Még lejjebb kell ereszkednie, ha nem akarja szem elől téveszteni a földet.

Alant fekete tömeg közeledik felé. Két fehér és egy zöld rakéta száll föl a levegőbe.

Hurrá! Hazaérkezett, ez az ő repülőtere!

Az iskolakör utolsó fordulójával a beton-kifutó felé vesz irányt, a gázt leszedi, mire a harsogó mótordübörgés csendes durúzsolásba megy át. A gép süllyed, a nedves Plex-üvegen a kilátás rossz.

Kimereszti szemét. Most!

A futóművek nekiütődnek a betonnak. Tahy felszisszen. Túlkemény volt a leszállás. Ezért fejmosást kap!

A futóművek csikorognak, a rohanás egyre lassúbbá válik s a mind jobban zuhogó esőben balfelől szaladó alakok tűnnek fel — a bajtársak. A záporfüggönyből kimerül a hangár. Tahy leállítja a mótort.

Pár pillanatig bántó csend, azután kitörő diadalordítás. A fiúk oda-rohannak, hogy kiráncigálják a kabinból. Nagy örömben majd szétszedik, hiszen úgyszólván a túlvilágról tért vissza.

— Druže nastavniče, pitomac Laslo javljam se sa zadataka.*)

— Nem féltettelek, László, büszke vagyok rád — válaszolja az oktató megkönnyebbült, jóságos arckifejezéssel.

Most a parancsnok kérdése következik:

— A kako je bilo?**)

Amire csak egy lehet a felelet:

— Dobro mi je bilo i za vreme celog zadataka prijatno sam se osjećao***) — mondja Tahy, bár megdagadt, fájó orra mást mutat.

* — Oktató néptársam, László növendék jelentkezik, feladatát elvégezte.

** — És hogy volt?

*) — Jó volt, s feladatom egész ideje alatt kellemesen éreztem magamat.